

בס"ד

19/02/2023

כ"ח שבט תשפ"ג

הרפורמה המשפטית והשלכותיה האפשריות על ייצוג הנשים החרדיות

הקדמה:

נשים חרדיות הן הקבוצה היחידה בישראל שמורחקת ומודרת באופן סיסטמי ומוחלט מהפוליטיקה וממוקדי קבלת ההחלטות. במשך 75 שנותיה של מדינת ישראל, רק 2 נשים חרדיות כיהנו כחברות כנסת, וגם הן עשו זאת שלא דרך המפלגות החרדיות. באופן שיטתי ופוגעני ש"ס ויהדות התורה מסרבות לאפשר לנשים להשתלב בזירה הפוליטית: לא כחברות כנסת ואפילו לא כחברות מפלגה. **המוצא היחיד שנותר לנו הנשים החרדיות הוא הפנייה לערכאות בית המשפט בתקווה שיעשה משפט צדק.** עשינו זאת לצד מאמצים פרלמנטריים לקידום חקיקה שתבטיח את שילובן של נשים במפלגות. מאמצים שגם הם סוכלו עקב ההרכב הגברי המובהק שמאפיין את ממשלות הימין האחרונות.

המאבק המשפטי:

בשנת 2015 בעקבות קמפיין נרחב של נבחרות עתרה עו"ד תמי בן פורת לבג"ץ נגד אגודת ישראל ויחד עם ארגוני נשים נוספים, ביניהם נבחרות כעותרת צללים, אגו"י התבקשה לשנות סעיף בתקנון שלה המאפשר רק לגברים להתפקד. ב-2018 הורה ביהמ"ש למפלגה לשנות את הסעיף, וכך נעשה. בעקבות בג"ץ זה ועתירה דומה שהונחה נגד מפלגת ש"ס, הצהירה גם ש"ס כי אין מניעה תקנונית לנשים להצטרף.

בשנת 2022 תנועת נבחרות עתרה לבית המשפט המחוזי כנגד המפלגות ש"ס ואגו"י זאת לאחר ש-22 נשים חרדיות שביקשו להתקבל כחברות מפלגה נענו בשלילה ובהתעלמות. בימים אלו מתנהלים דיונים משפטיים אל מול המפלגות החרדיות בתקווה שבית המשפט בתקווה יעשה צדק.

המאבק הפרלמנטרי:

מכסות הייצוג לנשים הן אחד המנגנונים המשמעותיים שבהן החוק יכול להבטיח ייצוג הולם לנשים בזירה הפוליטית. בישראל לא קיימות אין חוק המחייב את המפלגות במכסות וזה נעשה באופן וולנטרי בהתאם לרצונה של המפלגה. במשך עשרות שנים ש"ס ויהדות התורה מנצלות את הפרצה הזו. שיעור הנשים החרדיות בכנסת עומד על 0% וכך גם 0% נשים חרדיות במועצות הערים החרדיות. זו פגיעה קשה בזכויות נשים חרדיות ברמה הארצית המוניציפאלית, כל זאת בחסות ממשלות ישראל, מה שמחדד את החשיבות של מערכת שיפוט חיצונית, קרי בג"ץ, שביכולתו להגן על החלשים בחברה מפני עריצותו של הרוב הכוחני.

הצעות חוק - נבחרות בפעילות לוביסטית מאומצת ניסתה לאורך השנים לקדם חקיקה שתחייב כל רשימה לתת ייצוג לבני שני המינים. כך למשל בעקבות פעילות זו, חברת הכנסת קסניה סבטלובה הגישה בשנת 2017 הצעה לתיקון סעיף 7 א' בחוק יסוד: הכנסת (תיקון- מניעת השתתפות בבחירות בשל העדר ייצוג לבני שני המינים) וזה התיקון שהוצע: "לעניין זה יראו רשימת מועמדים שאין בה ייצוג לבני שני המינים כרשימה שיש במעשיה משום שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית, כל עוד לא הוכיחה אחרת". הצעת חוק דומות הונחו ע"י חברות הכנסת רונית תירוש ומרב מיכאלי אך הן סוכלו והורדו מסדר היום. **מכאן שוב עולה המסקנה שחשוב לשמר את כוחו של בג"ץ, שכן המציאות הוכיחה שאין לסמוך על מחוקקים גברים שיפעלו בנושא זה הנוגד את האינטרסים שלהם.**

ההשלכות האפשריות של הרפורמה על סוגיית ייצוג הנשים החרדיות

כיום, הכנסת ה-25 מכילה קבוצה גדולה של מדירי נשים, כשהפוליטיקאים הללו ימנו שופטים, הם יבחרו בשופטים הדומים להם בתפיסת עולמם וביחסם לסוגיית ייצוג הנשים. הח"כים החרדים דואגים לשמר את כיסאם ולא חוששים לפגוע בזכויות הנשים לייצוג מתוך אינטרס לשמר את כוחם.

הרפורמה המשפטית מעלה את החשש לכך שגם ייצוג הנשים בביהמ"ש העליון בעצמו יירד שהרי היא כוללת הקטנה משמעותית של שיעור הנשים בוועדה למינוי השופטים, מה שבתורו עלול לגרום לפגיעה נוספת בזכויותיהן של אזרחיות ישראל. אנו קוראות לעצור את כדור השלג הזה לפני שיהיה מאוחר מדי.

כותבת נייר העמדה:

אסתי שושן, מנכ"לית נבחרות

רעיה מרי, מנהלת פרוייקטים